Zekâ Oyunlar?na Yönelik Tutum Ölçe?i (ZOTÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Zekâ Oyunlar?na Yönelik Tutum Ölçe?i (ZOTÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33573

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öz

Zekâ Oyunlar?na Yönelik Tutum Ölçe?i (ZOTÖ), bireylerin zekâ oyunlar?na kar?? geli?tirdikleri tutum düzeylerini belirlemek amac?yla geli?tirilmi?, üç faktörlü ve 22 maddelik bir ölçektir. Ölçek, Kurup?nar ve Aydo?an (2020) taraf?ndan yap?lan geçerlik ve güvenirlik çal??mas? sonucunda psikometrik özelliklerinin yeterli oldu?u kan?tlanm??t?r. ZOTÖ, genel olarak olumlu tutum, olumsuz tutum ve davran??sal öge olmak üzere üç temel boyutta bireylerin e?ilimlerini ölçmektedir.

Anahtar Kelimeler

Zekâ Oyunlar?, **Tutum Ölçe?i**, Ölçek Geli?tirme, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA), **Güvenirlik**, **E?itim Psikolojisi**.

Yazarlar

Kurup?nar, A., Aydo?an, Y.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin **zekâ oyunlar?**na kar?? sahip olduklar? bili?sel, duyu?sal ve davran??sal e?ilimleri kapsayacak ?ekilde, geçerli ve güvenilir bir biçimde ölçmektir. Bu ölçek, zekâ oyunlar?n?n e?itim ortamlar?na entegrasyonu ve bireyler üzerindeki etkilerinin ara?t?r?lmas? gibi alanlarda bilimsel çal??malara katk? sa?lamak üzere tasarlanm??t?r.

Geli?tirme çal??mas?, Türkiye ba?lam?nda zekâ oyunlar?na yönelik tutumlar? sistematik olarak inceleyebilecek standart bir araç ihtiyac?n? kar??lamay? hedeflemi?tir. Elde edilen sonuçlar, zekâ oyunlar?n?n popülaritesinin ve e?itimdeki rolünün anla??lmas? aç?s?ndan önem ta??maktad?r.

Yap?

Zekâ Oyunlar?na Yönelik Tutum Ölçe?i (ZOTÖ), kuramsal olarak bireylerin zekâ oyunlar?na ili?kin genel tutumlar?n? ölçen çok boyutlu bir yap?y? temsil etmektedir. Ölçek, 22 madde ve üç alt faktörden olu?maktad?r:

Olumsuz Tutum: Zekâ oyunlar?na kar?? isteksizlik, s?k?lma veya faydas?z bulma gibi olumsuz e?ilimleri ölçer.
Olumlu Tutum: Zekâ oyunlar?na kar?? ilgi, faydal? bulma ve destekleme gibi pozitif inançlar? ölçer.
Davran??sal Öge: Bireyin bo? zamanlar?nda zekâ oyunlar? oynama veya bu tür etkinliklere kat?lma gibi fiili davran??sal e?ilimlerini ölçer.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini de?erlendirmek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. Analiz sonuçlar?na göre, modelin veri ile uyumu incelenmi?tir. Elde edilen χ^2/df de?eri 2.45 olarak tespit edilmi? olup, bu de?er iyi bir uyuma i?aret etmektedir.

Modelin uyum indeksleri detayl? olarak incelendi?inde, **RMSEA** (Kök Ortalama Kare Yakla??m Hatas?) de?eri 0.066 olarak bulunmu?tur ki bu, mükemmel uyum olarak kabul edilen bir aral?ktad?r. Di?er uyum indeksleri (NFI=.93, CFI=.96, AGFI=0.85) kabul edilebilir düzeyde uyum sergilerken, GFI (0.88) zay?f bir uyuma sahiptir. Ancak, tüm uyum indekslerinin toplu de?erlendirmesi sonucunda, ölçe?in üç faktörlü yap?s?n?n genel olarak iyi düzeyde bir uyum sergiledi?i sonucuna var?lm??t?r.

Güvenirlik

ZOTÖ'nün iç tutarl?l???n? belirlemek amac?yla **Cronbach Alfa** güvenirlik katsay?lar? hesaplanm??t?r. Üç faktörlü ve 22 maddelik ölçe?in tamam?na yönelik ula??lan Cronbach Alfa güvenirlik katsay?s? **.89** olarak belirlenmi?tir.

Alt faktörlerin güvenirlik katsay?lar? ise ?öyledir: Olumsuz tutum alt faktörü için .86, Olumlu tutum alt faktörü için .89 ve Davran??sal öge alt faktörü için .81. Nunnally (1978) taraf?ndan belirtilen kabul edilebilir güvenirlik e?i?i olan .70 ve üzeri de?erler göz önüne al?nd???nda, elde edilen tüm Cronbach Alfa de?erleri, ZOTÖ'nün kabul edilebilir seviyede güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini test etmek için kullan?lan temel yöntem Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) olmu?tur. DFA, ölçek geli?tirme sürecinde teorik olarak belirlenen üç boyutlu yap?n?n (Olumsuz Tutum, Olumlu Tutum ve Davran??sal Öge) toplanan verilerle ne ölçüde uyumlu oldu?unu istatistiksel olarak do?rulam??t?r.

Modelin uyumuna dair sunulan istatistikler, özellikle χ^2/df de?erinin 3'ün alt?nda olmas? ve RMSEA de?erinin 0.08'in alt?nda olmas?, önerilen üç faktörlü modelin yap?sal olarak sa?lam ve geçerli oldu?unu desteklemektedir. Bu analiz, ölçe?in tutarl? bir ?ekilde ölçmek istedi?i psikolojik yap?y? ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Tutum Ölçe?i)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i

ARABPSYCHOLOGY.COM

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Ö?renciler ve yeti?kinler dahil olabilir, kaynakta spesifik ya? grubu belirtilmemi?tir.)

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Ancak genellikle e?itim çal??malar?nda kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.)

Popülasyon Detaylar?: Orijinal çal??mada popülasyon detaylar? makalede yer almaktad?r.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme (1= Kesinlikle Kat?lm?yorum - 5= Tamamen Kat?l?yorum).

Anahtar Kelimeler

ZOTÖ, **Tutum**, **Ölçek**, E?itim, Psikometri, Attitude.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Abdulhamit Kurup?nar

?leti?im E-posta Adresi: hamit7406@gmail.com

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri sa?lanmam??t?r.

Kurum E-posta Adresleri: Veri sa?lanmam??t?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Kurup?nar ve Aydo?an taraf?ndan 2020 y?l?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in kullan?m? ve izinleri için sorumlu yazar Abdulhamit Kurup?nar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari olmayan akademik kullan?mlar için izin durumunun yazarla görü?ülmesi önerilir.

Kaynaklar

Kurup?nar, A. & Aydo?an, Y. (2020). Zekâ Oyunlar?na Yönelik Tutum Ölçe?inin (ZOTÖ) geli?tirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Turkish Studies - Education, 15*(6), 4383-4400. https://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.46454

Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric theory* (2nd ed.). McGraw-Hill.

Ölçe?in orijinal makalesine ResearchGate üzerinden de eri?ilebilir: researchgate.net

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: zeka-oyunlarina-yonelik-tutum-olcegi-zoto-toad.pdf

Zekâ Oyunlar?na Yönelik Tutum Ölçe?i (ZOTÖ) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Zekâ oyunlar?yla ile ilgili e?itim almak isterim.
Zekâ oyunlar? ki?ileri sosyalle?tirmez.
Zekâ oyunlar?n?n resmi kurumlarca desteklenmesi gerekti?ini dü?ünüyorum.
Zekâ oyunu oynad???mda çabuk s?k?l?r?m.
Her okulda zekâ oyunlar?n?n oynanaca?? ortam (atölye, bo? s?n?f, oyun alan?, koridor vb.) olmas? gerekti?ini dü?ünüyorum.
Bo? zamanlar?mda çevremdekilerle (arkada?, ö?renci, aile vb.) zekâ oyunlar? oynar?m.
Ba?lad???m bir zekâ oyununu bitiremem.

Derecelendirme: 1= Kesinlikle Kat?lm?yorum-2= Kat?lm?yorum- 3= Karars?z?m- 4= Kat?l?yorum 5= Tamamen Kat?l?yorum

ARABPSYCHOLOGY.COM